

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

**hbo-bacheloropleiding Pedagogiek
en**

**hbo-bacheloropleiding Leraar voortgezet
onderwijs van de tweede graad in
Pedagogiek**

voltijd en deeltijd

Fontys Hogescholen

**De kracht van
kennis.**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

**hbo-bacheloropleiding Pedagogiek
en
hbo-bacheloropleiding Leraar voortgezet
onderwijs van de tweede graad in
Pedagogiek
voltijd en deeltijd**

Fontys Hogescholen
Fontys Hogeschool Pedagogiek

CROHO 35158 en 35204

Hobéon Certificering

Datum

3 augustus 2017

Auditpanel

Drs. Willem van Raaijen

Prof. dr. Michel Vandenbroeck

Drs. Marieke van Roy

Drs. Jacquélien Bolding

Mevr. Josette Hoex

Mevr. Marloes van der Hagen

Secretaris

Mevr. Ellen Andela MA

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	5
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	23
6.	AANBEVELINGEN	25
BIJLAGE I	Scoretabel	27
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	29
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	35
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	37

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys Hogescholen
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Voldaan 5 september 2013
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Bachelor Pedagogiek
registratienummer croho	35158
domein/sector croho	Gedrag en maatschappij
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Education
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	hbo-pedagoog in de Jeugdhulp/Jeugdzorg
locaties	Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Sittard en Tilburg
varianten	Voltijd, Deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	16 mei 2017
contactpersoon opleiding	Richard Goulmy, r.goulmy@fontys.nl

NAAM INSTELLING	Fontys Hogescholen
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Voldaan 5 september 2013
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek
registratienummer croho	35204
domein/sector croho	Onderwijs
oriëntatie opleiding	Hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Education
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	Leraar Pedagogiek in beroepsonderwijs en volwasseneducatie (BVE)
locaties	Eindhoven, Sittard en Tilburg
varianten	Voltijd, deeltijd, deeltijd verkort en kopopleiding
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	16 mei 2017
contactpersoon opleiding	Richard Goulmy, r.goulmy@fontys.nl

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Bachelor Pedagogiek**, voltijd en deeltijd¹

bron: Kritische Reflectie hbo-bacheloropleiding Bachelor Pedagogiek

peildatum: 7 maart 2017

instroom (aantal)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
▪ voltijd	506	605	544	623	588	525
▪ deeltijd	70	45	35	22	24	21
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar ²	2011	2012	2013	2014	2015	2016
▪ voltijd	41,11%	38,02%	40,07%	30,66%	28,74%	
▪ deeltijd	52,86%	35,56%	45,71%	27,27%	41,67%	
uit de hoofdfase ³				2013	2014	2015
▪ voltijd				7,67%	6,25%	4,30%
▪ deeltijd				21,05%	6,25%	7,14%
rendement (percentage) ⁴				2011	2012	2013
▪ voltijd				74,50%	62,67%	2,45%*
▪ deeltijd				48,48%	58,72%	0%
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd			154		113,52	
▪ deeltijd			154		113,52	
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁵			Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd			7,40%	85,50%	7,10%	
▪ deeltijd			7,40%	85,50%	7,10%	
docent-student ratio ⁶						
▪ voltijd			1 : 17,85			
▪ deeltijd			1 : 17,85			
contacturen (aantal) ⁷			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			19	13	5	3
▪ deeltijd			6	6	6	4

* Driejarig vwo-traject

¹ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordelingen 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 19 februari 2015.

² Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

Basisgegevens hbo-bacheloropleiding Bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek, voltijd en deeltijd⁸

Bron: Kritische Reflectie hbo-bacheloropleiding Bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek.
peildatum: 7 maart 2017

instroom (aantal)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
▪ voltijd	12	10	8	11	8	10
▪ deeltijd	5	10	2	0	1	5
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar ⁹	2011	2012	2013	2014	2015	2016
▪ voltijd	25%	22,22%	25%	63,64%	25%	
▪ deeltijd	20%	70%	0%	0%	0%	
uit de hoofdfase ¹⁰				2013	2014	2015
▪ voltijd				33,33%	50%	0%
▪ deeltijd				25%	14,29%	23,08%
rendement (percentage) ¹¹				2011	2012	2013
▪ voltijd				55,55%	71,43%	0%
▪ deeltijd				66,67%	42,31%	58,33%
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd			154		113,52	
▪ deeltijd			154		113,52	
opleidingsniveau docenten (percentage) ¹²			Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd			7,40%	85,50%	7,10%	
▪ deeltijd			7,40%	85,50%	7,10%	
docent-student ratio ¹³						
▪ voltijd			1 : 17,85			
▪ deeltijd			1 : 17,85			
contacturen (aantal) ¹⁴			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			19	13	5	3
▪ deeltijd			6	6	6	4

⁸ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordelingen 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 19 februari 2015.

⁹ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

¹⁰ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

¹¹ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelor diploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

¹² Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

¹³ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

¹⁴ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

Fontys Hogeschool Pedagogiek (FHP) leidt studenten op tot bekwame pedagogen, waarbij de focus ligt op opvoedingspraktijken in diverse situaties, zowel binnen als buiten het gezin.

Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties

De opleidingen hebben zich in de uitwerking van de eindcompetenties gebaseerd op het landelijk profiel. Deze competenties zijn uitgewerkt in respectievelijk beroepstaken voor de opleiding Pedagogiek (ABV) en SBL-competenties voor de opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek (LEROP). De eindkwalificaties voldoen aan de eisen die het werkveld aan afgestudeerden stelt. De opleidingen sluiten goed aan bij de veranderingen in het werkveld en onderhouden nauwe contacten met het werkveld over de eindkwalificaties van de opleidingen. Het auditpanel vindt dat de opleidingen op een innovatieve manier aandacht besteden aan praktijkgericht pedagogisch onderzoek en waardeert de driejarige pilot. Ook hebben de opleidingen internationalisering goed belegd in de eindkwalificaties. Het auditpanel beoordeelt deze standaard op grond van bovenstaande met een 'goed'.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het programma dekt de verschillende competenties en borgt dat de studenten via drie verschillende niveaus de vereiste competenties kunnen ontwikkelen. Het programma is opgedeeld in vijf leerlijnen. Het auditpanel vindt dat deze goed aansluiten bij de beroepspraktijk en is positief over de variatie aan werkvormen. Het panel heeft een goed geëquipeerd docententeam aangetroffen, dat als 'rolmodel' voor de studenten geldt. Zowel studenten, als het werkveld zijn positief over het programma. De kwaliteit van de voorzieningen stelt de studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te halen, waarbij er sprake is van een strakke facilitering op en tussen de leslocaties. Met de regieleerlijn hebben de opleidingen expliciet ruimte ingebouwd in het programma voor studieloopbaanbegeleiding. Op basis van bovenstaande, komt het auditpanel tot het oordeel 'goed' voor standaard 2.

Standaard 3. Toetsing

De opleidingen toetsen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze. De opleidingen hanteren een toetsplan en toetsmatrijzen waaruit blijkt dat zij alle competenties, kennis en vaardigheden toetsen met behulp van verschillende en uitstekend passende toetsvormen. Het panel heeft een selectie toetsen gezien en vond de kwaliteit van de toetsen goed. De borging van het systeem gebeurt consequent en op deskundige wijze door zowel de examencommissie als het Toetsbureau. Het panel waardeert de plannen van de examencommissie om een aantal 'kamers' op te richten. Het auditpanel komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Op basis van de eindwerken, de evaluaties en de gesprekken tijdens de audit, heeft het auditpanel geconstateerd dat de afgestudeerden als startbekwame pedagoog en leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek (kunnen) functioneren. Op basis van de bestudeerde eindwerken constateert het panel dat het niveau van de afgestudeerden over de gehele linie beantwoordt aan het niveau dat van een hbo-bachelor mag worden verwacht. Het panel vindt dat o.a. de zelfreflectie van de studenten overtuigend is, maar heeft ook een aantal ontwikkelpunten gezien zoals de taalvaardigheid van de studenten. Het auditpanel komt tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Algemene conclusie:

Het team van zeer gemotiveerde docenten zorgt er met het sterk op de beroepspraktijk gerichte en goed gefaciliteerde programma voor dat de studenten zich kunnen ontwikkelen tot een startbekwame pedagoog of leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek. Het panel ziet bewuste en sterke opleidingen die zelfstandig verbeteracties initiëren en uitvoeren om de kwaliteit van de opleidingen te blijven verhogen.

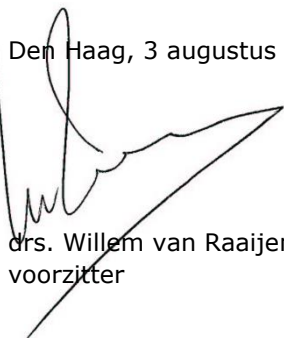
Het auditpanel beoordeelt de standaarden 1 met betrekking tot de beoogde eindkwalificaties, 2 met betrekking tot de inhoud en de vormgeving van het programma, het personeel en de voorzieningen en 3 met betrekking tot de toetsing met een 'goed' en standaard 4 met betrekking tot het gerealiseerde niveau met een 'voldoende'.

Op grond van bovenstaande oordelen acht het auditpanel – mede gelet op de beslisregels van de NVAO– een algemeen oordeel 'voldoende' op zijn plaats, met de aantekening dat het panel twee ruim voldoende opleidingen aan het werk heeft gezien.

Het auditpanel beveelt de opleidingen het volgende aan:

- Het auditpanel wil de opleidingen meegeven de literatuur te actualiseren en het gebruik van internationale literatuur te bevorderen en (in hogere mate) beschikbaar te stellen voor de studenten.
- Het panel adviseert de opleidingen aandacht te blijven besteden aan het correcte gebruik van de APA-regels door studenten.
- Het auditpanel kan zich voorstellen dat LEROP-studenten die dat willen – al is het in oriënterende zin – de gelegenheid krijgen om al eerder aan de SBL-competenties te werken. Concreet zou dit kunnen leiden tot een oriëntatie-module op het docentschap in het tweede leerjaar.

Den Haag, 3 augustus 2017

drs. Willem van Raaijen,
voorzitter

Ellen Andela MA,
secretaris

3. INLEIDING

De voorliggende beoordelingsrapportage is de resultante van een zogeheten 'Beperkte Opleidingsbeoordeling' van de voltijdse hbo-bacheloropleiding Pedagogiek en de hbo-bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek van Fontys Hogescholen, die op 16 mei 2017 is uitgevoerd door een auditpanel van onafhankelijke deskundigen (zie bijlage IV voor een toelichting).

Vanaf 1 januari 2015 worden opleidingen in het hoger onderwijs met een vergelijkbare onderwijsinhoud in één (sub)cluster in een bepaalde periode gevisiteerd. De clusterwijze beoordeling - ook wel clustervisitatie genoemd - heeft als doel de scherpste en de vergelijkbaarheid van de oordelen te bevorderen. Bovengenoemde opleidingen van Fontys Hogescholen vallen samen met diverse verwante opleidingen van andere onderwijsinstellingen in de visitatiegroep 'B Pedagogiek/ B Educational Theory'. Deze opleidingen dienen alle voor 1 november 2017 beoordeeld te worden. Het auditpanel heeft voor de beoordeling het beoordelingskader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) 2014 gebruikt.

Dit rapport behandelt achtereenvolgens de bevindingen, overwegingen en conclusies van het auditpanel over de betreffende opleidingen op de vier NVAO-kwaliteitsstandaarden, geclusterd in de onderwerpen: 'beoogde eindkwalificaties', 'leeromgeving', 'toetsing' en 'gerealiseerde eindkwalificaties'.

Context en positie

Fontys Hogeschool Pedagogiek (FHP) leidt studenten op tot bekwame pedagogen, waarbij de focus ligt op opvoedingspraktijken in diverse situaties, zowel binnen als buiten het gezin. Het instituut verzorgt de bacheloropleiding Pedagogiek en de bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek op de vier leslocaties Eindhoven, 's-Hertogenbosch, Sittard en Tilburg. Daarnaast biedt het instituut ook de masteropleiding Pedagogiek aan.

Naar aanleiding van de stelselverandering in de jeugdzorg in de breedte van het sociale domein, is een inhoudelijk vernieuwingsproces op gang gekomen. De (nieuwe) vraag naar zorg, vanuit een eigenstandige positie en een duidelijk profiel in de markt, vraagt om een nieuw antwoord. De nieuwe uitgangspunten en principes als gevolg van de transitie in de (jeugd)zorg hebben bijgedragen aan een nieuwe opleidingsprofiel van de opleiding en een nieuw curriculum. Hierbij hebben de opleidingen voor ogen, zo goed mogelijk aan te sluiten bij de veranderingen in de maatschappij.

Het instituut heeft daarnaast op basis van de veranderingen een drietal speerpunten opgesteld: (i) Transformeren, (ii) Flexibiliseren en (iii) Profileren. Deze speerpunten dienen als onderlegger voor het instituut om zowel nu als in de toekomst te kunnen voldoen aan de maatschappelijke opdracht: het opleiden van goede pedagogen.

Varianten

De pedagogiek opleidingen van Fontys Hogeschool Pedagogiek (FHP) leiden op tot generalistische pedagogen die multi-inzetbaar zijn en in ieder zorgwerkveld aan de slag kunnen. De bacheloropleiding is een algemene beroepsvariant (ABV). De opleiding bachelor Pedagogiek in de varianten voltijd en deeltijd heeft ervoor gekozen om alle studenten af te laten studeren als hbo-pedagoog in de Jeugdhulp/Jeugdzorg zodat zij zich kunnen inschrijven in het register. De bacheloropleiding Pedagogiek kent een voltijd- en een deeltijdvariant. De bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek (LEROP) kent één afstudeerrichting: Leraar Pedagogiek in beroepsopleiding en volwasseneducatie (BVE). De LEROP bestaat uit vier varianten: voltijd, deeltijd, deeltijd verkort en kopopleiding.

Opleidingen	varianten	lesplaatsen
Bachelor Pedagogiek	Voltijd	Den Bosch, Eindhoven, Sittard, Tilburg
	Deeltijd	Sittard, Tilburg
	3-jarig VWO-traject (voltijd)	Tilburg
Bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek	Voltijd	Eindhoven, Sittard, Tilburg
	Deeltijd (regulier)	Sittard, Tilburg
	Deeltijd (verkort 2-jarig)	Sittard, Tilburg
	KOP-opleiding (voltijd)	Tilburg

Beide opleidingen kennen meerdere leslocaties. Het auditpanel heeft met een afvaardiging van de diverse gremia van meerdere leslocaties gesproken om zich zo een goed beeld te kunnen vormen van het onderwijs op alle leslocaties.

Ontwikkelingen na vorige accreditatie

Naar aanleiding van de opleidingsaccreditatie in 2009 heeft FHP een aantal maatregelen genomen. Deze neemt het panel mee in de wegingen en oordelen over de afzonderlijke standaarden.

Doorlopende leerlijn mbo-hbo
Studenten met een diploma middelbaar beroepsonderwijs op niveau vier (mbo-4) kunnen doorstromen naar de bacheloropleidingen van FHP. Om de hoger dan gemiddelde uitval van deze studenten in het eerste jaar terug te brengen en studiesucces te bevorderen, is in samenspraak met toeleverende ROC's besloten om (extra) informatiebijeenkomsten te organiseren bij de ROC's zelf. De focus ligt daarbij op het verstrekken van informatie over de opleidingen, opleidingsinhouden en -niveau alsmede de perspectieven op de arbeidsmarkt.
Transparantie interne kwaliteitsprocessen
Door middel van de - via de portal beschikbare - evaluatiekalender hebben alle studenten en medewerkers binnen FHP toegang tot de Resultaat en Actierapporten Pedagogiek (RAP). Tevens worden daar alle activiteiten geduid, die ontplooid worden vanuit het oogpunt van kwaliteitszorg. Hierdoor zijn voor zowel studenten als medewerkers de interne kwaliteitsprocessen transparant geworden.
Handleidingen Integraal Beoordelingsmoment (IBM)
De student- en beoordelaarshandleidingen voor de IBM's zijn sinds studiejaar 2010-2011 via de portal toegankelijk en inzichtelijk voor studenten en docenten.
Uitvoeren toegepast onderzoek
Deze aanbeveling sluit aan bij 'Kwaliteit als opdracht' van waaruit de eis voortvloeit dat elke student de onderzoeksvaardigheden dient te verwerven, die hem in staat stellen bij te dragen aan de ontwikkeling van zijn beroep. Binnen het programma van zowel ABV als LEROP wordt de opbouw van onderzoeksvaardigheden vanuit het leerpad onderzoek vormgegeven.
Digiborden
Alle locaties die het LEROP-programma aanbieden beschikken over lokalen die zijn voorzien van een digibord.

Tabel 1 – Genomen maatregelen na vorige audit

Vanwege de inhoudelijke verwantschap van beide opleidingen, heeft de audit voor beide gelijktijdig plaatsgevonden en vormt onderliggende rapportage een beschrijving van beide bacheloropleidingen. Daar waar de twee opleidingen en/of varianten verschillen, zal dit expliciet benoemd worden. De generieke onderdelen van de kopopleiding vallen onder Fontys Lerarenopleiding Tilburg en zijn in het najaar van 2015 geaccrediteerd.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie betreft geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

Competenties

Bachelor Pedagogiek (ABV)

De eindkwalificaties van de ABV zijn gebaseerd op het Landelijk opleidings- en competentieprofiel van de hbo-bacheloropleiding Pedagogiek. In 2009 besloot de opleiding in overleg met de werkveldcommissie tot de formulering van de eindkwalificaties in termen van acht beroepstaken. De opleiding heeft de beroepstaken opgedeeld in niet-cliëntgebonden beroepstaken en cliëntgebonden beroepstaken. Aan de hand van deze beroepstaken leidt de opleiding de studenten op tot een breed inzetbare pedagoog. Deze is in staat tot het:

1. Opzetten en uitvoeren van een pedagogisch plan
2. Onderhouden van een pedagogische relatie
3. Begeleiden en leiden van groepen
4. Ondersteunen van (mede) opvoeders
5. Coördineren en afstemmen van zorg
6. Ontwerpen en invoeren van pedagogisch beleid
7. Samenwerken en leidinggeven in een organisatie
8. Bevorderen van de eigen ontwikkeling

Bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek (LEROP)

Voor de LEROP staan de eindkwalificaties omschreven in zeven SBL-competenties, die landelijk zijn vastgesteld. De eveneens landelijk vastgestelde generieke en specifieke kennisbases maken hier onderdeel van uit. Deze eindkwalificaties (geformuleerd als competenties) luiden:

1. Interpersoonlijke competentie
2. Pedagogische competentie
3. Vakdidactische en vakinhoudelijke competentie
4. Organisatorische competentie
5. Competent in het samenwerken met collega's
6. Competent in het samenwerken met de omgeving
7. Competent in reflectie en ontwikkeling

De opleidingen hebben de eindkwalificaties gerelateerd aan zowel de Dublin Descriptoren als aan het Nederlands Kwalificatieraamwerk. De beroepstaken op startbekwaamniveau van de ABV en de SBL-competenties op startbekwaamniveau van de LEROP zijn qua inhoud, niveau (bachelor) en oriëntatie verder geconcretiseerd. De beroepstaken zijn uitgewerkt in leerdoelen en bijbehorende competentiekaarten.

FHP gaat samen met de andere pedagogiekopleidingen, die aangesloten zijn bij het Landelijk Platform Pedagogiek (LPP), de positie en profilering van de opleiding Pedagogiek herijken naar aanleiding van het rapport *Meer van waarde* (2014) en de herformulering van het profiel sociaal werker. De verwachting van de opleiding is dat deze ontwikkelingen gevolgen gaan hebben voor de eindkwalificaties van de hbo-pedagoog.

Voor de LEROP geldt dat vanuit de Onderwijscoöperatie een herijking van de nieuwe landelijke bekwaamheidseisen voor het leraarschap heeft plaatsgevonden. De vaststelling ervan door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is ophanden. Na vaststelling van de bekwaamheidseisen door de Onderwijscoöperatie gaat FHP, samen met andere lerarenopleidingen binnen Fontys, de eindkwalificaties voor de LEROP herformuleren.

Profilering

ABV

De opleiding valt onder Fontys Hogeschool voor Pedagogiek (FHP). Deze hogeschool leidt breed op tot algemeen pedagoog. De opleiding hanteert een brede pedagogische basis, zodat de startbekwame studenten breed inzetbaar zijn binnen het pedagogisch werkveld. Met ingang van 2018 stelt de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ) het verplicht dat het uitstroomprofiel 'jeugdhulpwerker' op het diploma staat vermeld. FHP verzorgt dit vanaf studiejaar 2016-2017.

LEROP

De opleiding leidt docenten pedagogiek op die geschoold zijn in onder meer ontwikkelingspsychologie en methodische begeleidingsvaardigheden, zodat zij inzetbaar zijn in het mbo binnen de zorg- en welzijnsafdelingen, maar ook als docent sociale en communicatieve vaardigheden en ten behoeve van loopbaanoriëntatie. De opleiding leidt net als de ABV op tot een breed inzetbare pedagoog.

Het panel heeft tijdens de gesprekken begrepen dat het profiel van de startbekwame studenten, T-shaped is, met een brede oriëntatie, waarbinnen de studenten van de ABV uitstromen met het profiel 'jeugdhulpwerker'.

Onderzoek

De opleidingen willen studenten afleveren die na het afstuderen beschikken over kennis en onderzoeksgelateerde vaardigheden zoals kritisch denken, informatievaardigheden en onderzoeksmethodes. De opleidingen hebben hiermee voor ogen dat afgestudeerden in staat dienen te zijn om de vakkennis gedurende hun loopbaan op peil te houden en om hun handelen aan te passen aan nieuwe kennis en veranderende inzichten in de beroepspraktijk. Zij willen onderzoekende professionals aan het werkveld leveren. FHP heeft een aantal Centra voor Pedagogische Innovatie (CPI) opgezet. Met het opzetten van de CPI's biedt FHP studenten, docenten en professionals de mogelijkheid met elkaar onderzoek te doen op het gebied van nieuwe maatschappelijke en pedagogische vraagstukken. Het auditpanel vindt dit een innovatieve aanpak van praktijkgericht pedagogisch onderzoek.

Daarnaast voeren de opleidingen een driejarige pilot uit, waarin zij 'venijnige vraagstukken' uit het werkveld, zowel met docenten als studenten aanpakken, met behulp van diverse onderzoeksvormen. Het doel dat zij hiermee voor ogen hebben, is studenten voor te bereiden op de diversiteit aan problematieken in het werkveld. De pilot heeft inmiddels drie jaar gedraaid en de opleidingen zullen deze nu evalueren. Het auditpanel waardeert dat de opleidingen drie jaar de tijd hebben genomen voor de uitwerking van de pilot. Verder vindt het panel de 'aan-tafel-sessies', waarin zowel studenten als docenten bijdragen aan vraagstukken vanuit het werkveld en het lectoraat, een positieve ontwikkeling.

Internationalisering

Studenten van FHP hebben de mogelijkheid om kennis te maken met de internationale beroepspraktijk. Zo nemen tweedejaars voltijdstudenten deel aan een studiereis en hebben derdejaars studenten de mogelijkheid om hun minor en/of stage in het buitenland te volgen.

Daarnaast ontwikkelen de opleidingen een internationale minor, die van start zal gaan vanaf 2018-2019. Verder volgen studenten een vak waarin diversiteit centraal staat. De opleidingen willen de studenten hiermee een 'cultural awareness' aanleren. De opleidingen hebben een werkgroep 'internationalisering' in het leven geroepen. Deze werkgroep heeft de beroepstaken getoetst op interculturele competenties. Het auditpanel is van mening dat de eindkwalificaties goed aansluiten bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied gesteld worden.

Validering

De opleidingen betrekken het werkveld bij de validering van de eindkwalificaties. FHP kent twee werkveldcommissies (Brabant en Limburg). Deze komen periodiek bijeen en geven feedback op de beroepstaken en het curriculum. Uit de gesprekken blijkt dat het werkveld nauw betrokken is bij het actualiseren en evalueren van de opleidingen. De opleidingen vinden het belangrijk dat het onderwijs in co-creatie met het werkveld vorm gegeven wordt. Het panel begreep tijdens de gesprekken dat de opleidingen aansluiten bij de behoefte en de gevraagde competenties vanuit het werkveld.

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleidingen op verschillende manieren contact onderhouden met vertegenwoordigers vanuit het werkveld. Zij bespreken dan niet alleen ontwikkelingen in het werkveld, maar tevens de implicaties hiervan voor de set eindkwalificaties en de eisen waaraan afgestudeerden moeten voldoen (zie standaard 2).

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

De opleidingen hebben zich in de uitwerking van de eindcompetenties gebaseerd op het landelijk profiel. Deze competenties zijn uitgewerkt in respectievelijk beroepstaken voor de ABV en SBL-competenties voor de LEROP. De eindkwalificaties voldoen aan de eisen die het werkveld aan afgestudeerden stelt. De opleidingen sluiten goed aan bij de veranderingen in het werkveld en onderhouden nauwe contacten met het werkveld over de eindkwalificaties van de opleidingen. Het auditpanel vindt dat de opleidingen op een innovatieve manier aandacht besteden aan praktijkgericht pedagogisch onderzoek en waardeert de driejarige pilot. Ook heeft de opleiding internationalisering goed belegd in de eindkwalificaties.

Het auditpanel beoordeelt deze standaard op grond van bovenstaande met een 'goed'.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting NVAO: De inhoud en vormgeving van het programma stellen de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

Programma

Competenties in het programma

FHP legt in het ontwerp van het onderwijs de nadruk op de stageleerlijn. Stages en werkervaring in diverse (ped)agogisch beroepscontexten vinden plaats in alle studiejaar van de opleiding. Daarnaast leggen beide opleidingen de nadruk op de ontmoeting tussen student en docent.

Zoals hiervoor al genoemd, zijn de competenties vertaald in beroepstaken voor de ABV en in SBL-competenties voor de LEROP. De competenties zijn vertaald in drie beheersingsniveaus, die gekoppeld zijn aan de drie fases van de opleiding: (i) propedeutische fase, (ii) hoofdfase en (iii) afstudeerfase. Deze fases leiden respectievelijk op tot: (i) hoofdfasebekwaam niveau, (ii) afstudeerbekwaam niveau en (iii) startbekwaam niveau. De drie niveaus worden bepaald door de mate van zelfstandigheid, de complexiteit van de context en de mate van volledigheid van handeling.

Opzet en inhoud van het programma

Het programma van beide opleidingen ABV en LEROP in voltijd kent een major-minor opbouw. De major (210 EC) bestaat uit een propedeusefase van 60 EC, een tweejarige hoofdfase van 90 EC en een startbekwaamfase van 60 EC. Daarnaast is in de eerste helft van het derde jaar een vrij te kiezen minor van 30 EC gepositioneerd.

Het programma van beide opleidingen in deeltijd wijkt af op de volgende punten:

- Het deeltijdprogramma kent geen major-minor opbouw.
- De opleiding (240 EC) bestaat uit een propedeusefase (60 EC), een tweejarige hoofdfase (120 EC) en een startbekwaamfase (60 EC).
- In het derde jaar van de hoofdfase volgen de ABV-studenten het thema Jeugdzorg (15 EC) en de LEROP-studenten het thema Krachtige leeromgeving (15 EC).

Het programma van zowel de ABV als de LEROP is in de eerste twee studiejaar gelijk. In de eerste twee jaar oriënteren studenten zich op het pedagogisch vakgebied, verkennen ze tijdens stages de beroepspraktijk en verwerven ze kennis en vaardigheden met betrekking tot hulpvragen bij afwijkingen van de normale ontwikkeling en de consequenties hiervan voor de opvoeding. In de eerste twee studiejaar wordt de Body of Knowledge (BoK), die ook een groot deel van de kennisbasis van de LEROP beslaat, als ook de Body of Skills (BoS) en Body of Attitudes (BoA) aangeboden. Vanuit deze generieke basis, kunnen studenten kiezen voor verdieping of verbreding. De eerste helft besteden de voltijdstudenten aan het volgen van een minor naar keuze. In de tweede helft krijgen ABV-studenten de ruimte om in leereenheden hun interesses te verkennen of verder uit te diepen. De LEROP-studenten volgen vanaf dat moment onderwijs waarin de SBL-competenties op afstudeerbekwaam niveau dan wel op startbekwaam niveau centraal staan. Overigens hebben studenten binnen FHP ook de mogelijkheid om na het generieke deel nog te switchen tussen de beide bacheloropleidingen.

De inhoudelijke opzet en samenhang van het onderwijs binnen ABV en LEROP volgt het leerlijnenmodel, waarin vijf leerlijnen gevolgd worden:

- Stageleerlijn
- Integrale leerlijn
- Conceptuele leerlijn
- Vaardighedenleerlijn
- Regieleerlijn

Via de leerlijnen verdiepen de studenten zich per periode in een thema, waarbij zij een combinatie van praktijkervaring, kennis en vaardigheden krijgen aangereikt. De thema's kennen een opbouw van eenvoudig naar complex en van generiek naar specialistisch.

De verticale samenhang in het curriculum binnen de ABV is gestoeld op acht beroepstaken, die zijn uitgewerkt op de drie niveaus van de opleiding: de propedeuse, de hoofdfase en de startbekwaamfase. Bij de LEROP zijn de SBL-competenties het uitgangspunt.

FHP heeft een zogeheten KLOTS-schema opgesteld voor ieder van de opleidingen. Hierin geven de opleidingen de samenhang tussen kwalificaties, leerdoelen, onderwijseenheden, toetsing en studiepunten aan. Verder beschrijven de opleidingen welke kwalificaties de student verwerft (zie Standaard 1), hoe die in het programma zijn geconcretiseerd in leerdoelen, in welke onderwijseenheden de student aan welke leerdoelen kan werken, hoe dit wordt getoetst en hoeveel studiepunten (European Credits - EC's) aan de diverse tentamens zijn verbonden. Het panel heeft deze KLOT-schema's ingezien en hij vindt dat de opleiding hiermee helder en inzichtelijk de samenhang in het programma laat zien. Tijdens de visitatie heeft het panel begrepen dat het programma ook voldoende ruimte biedt voor studenten om dit flexibel in te richten.

In de opleidingen ABV en LEROP wordt een variatie aan werkvormen toegepast: hoorcolleges, werkcolleges, trainingen, intervisiebijeenkomsten, peermeetings en individuele begeleidingsgesprekken.

Het overleg tussen de diverse locaties over het curriculum, hebben de opleidingen geregeld via het lesplaats overstijgende leerlijnenoverleg. Het panel begreep dat dit goed werkbaar is voor de diverse gremia.

Praktijkleren, projecten en stage

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de beroepspraktijk uitgangspunt is voor het onderwijs binnen de opleiding. De studenten leren hun competenties te ontwikkelen in de praktijk. De opleiding bestaat voor een relatief groot deel uit stages: de stageleerlijn loopt als één van de rode draden door het curriculum van beide opleidingen. De opbouw van de stages, zowel in de ABV als in de LEROP, kenmerkt zich door een toename in complexiteit in de door de student uit te voeren taken, de aard van de functie die de studenten vervullen en de doelgroep waarmee zij werken.

De opleidingen ondersteunen de stagebegeleiders door middel van o.a. een stageboek en door scholing. Hierin komt de rol van de stage in de opleiding aan bod, alsmede de inhoud van de kwalificaties. De voortgang houden de opleidingen digitaal bij. Zo zijn zowel de student als de stagebegeleider op de hoogte. Tijdens iedere stage vinden minimaal twee fysieke contactmomenten plaats tussen de drie partijen op de stageplek.

Een deel van de studenten van de LEROP vertelde dat zij achteraf gezien eerder hadden willen beginnen met de SBL-competenties. Daar tegenover staan studenten die de generieke basis op prijs stellen en daarnaast de koppeling tussen beroepstaken en de SBL-competenties niet als hinderlijk hebben ervaren.

Overigens zeiden alle studenten dat zij bij aanvang van het programma hierover goed geïnformeerd zijn. Het auditpanel kan zich voorstellen dat LEROP-studenten die dat willen – al is het in oriënterende zin – de gelegenheid krijgen om al eerder aan de SBL-competenties te werken.

Internationale dimensie

In het onderwijsprogramma van beide opleidingen, besteden de opleidingen veel aandacht aan andere vormen van oriëntatie op de beroepspraktijk. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan de inzet van gastsprekers in de conceptuele leerlijn, trainingsacteurs in de vaardighedenleerlijn en simulatie van de beroepspraktijk binnen de integrale leerlijn. Het auditpanel adviseert de opleiding meer internationale bronnen in het curriculum te gebruiken, zodat studenten het gebruik van internationale literatuur zich meer toe-eigenen. Dit ook in relatie tot vergroting van het 'diversiteits-denken'.

FHP biedt studenten de mogelijkheid om stage in het buitenland te lopen. Hiertoe heeft FHP een internationaal netwerk van instellingen in tien landen opgebouwd. Studenten worden begeleid door een praktijkbegeleider van de internationale organisatie. De opleidingen zorgen ervoor dat zij goed geïnstrueerd zijn, zodat de continuïteit van de stagekwaliteit geborgd is. Tevens vindt op gezette momenten intervisie op afstand plaats en halverwege de stageperiode een stagebezoek vanuit de opleiding.

Toelating en doorstroom

FHP hanteert voor haar opleidingen de wettelijke toelatingseisen zonder aanvullende profieisen voor het voortgezet onderwijs. Alleen voor de verkorte LEROP geldt een aanvullende instroomeis: een afgeronde verwante hbo-opleiding. Na inschrijving krijgen studenten een studiekeuzecheck aangeboden. Voor voltijdstudenten die zich na 1 mei aanmelden is deze bindend. FHP zet diverse activiteiten in tijdens de oriëntatie van de student om het beeld van de opleiding zo helder mogelijk voor het voetlicht te brengen. Dit mede gezien de diverse instroom (zowel vo als mbo).

De regieleerlijn speelt een belangrijke rol in het studieproces van de studenten. Studenten worden geacht zelf de regie te nemen over hun eigen ontwikkeling. Zij krijgen een studieloopbaanbegeleider (SLB'er) toegewezen die samen met de student de voortgang bewaakt.

Studeerbaarheid

Om de studeerbaarheid te vergroten, hebben de opleidingen een aantal maatregelen getroffen en in het vooruitzicht gesteld. Zo was de studeerbaarheid van de propedeuse de voornaamste aanleiding om in studiejaar 2014-2015 het curriculum te vernieuwen en staat een doorontwikkeling van de startbekwaamfase gepland voor studiejaar 2017-2018. Tijdens het gesprek met de studenten, begreep het auditpanel dat het tweede studiejaar relatief 'rustig' is in de voltijdvarianten. Wellicht kunnen de opleidingen dit meenemen in een volgende curriculumvernieuwing. Verder gaven de studenten aan dat er duidelijkheid is over wat de opleidingen van hen verwachten. De studielast is over het algemeen goed verspreid.

Tevredenheid studenten, alumni en werkveld over het programma

Uit de evaluaties en gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat de studenten, alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld zeer tevreden zijn over het programma. Het werkveld vindt dat het programma goed aansluit bij de competenties die nodig zijn en dat het programma relevant is voor de beroepspraktijk. Studenten zijn positief over de aansluiting tussen theorie en praktijk, de mogelijkheid om flexibel onderwijs te volgen en de overzichtelijkheid van het curriculum. Tijdens de visitatie begreep het panel dat de opleidingscommissie gereed is voor de nieuwe wetgeving die per 1 september 2017 van kracht wordt.

Docenten

Een gemeenschappelijk docententeam verzorgt op alle leslocaties zowel het onderwijs van de ABV als van de LEROP. De docenten van de ABV zijn gericht op het brede pedagogische werkveld, de docenten van de LEROP daarnaast ook op het werkveld binnen het Beroepsonderwijs en Volwasseneducatie (BVE). De opleidingen hebben geïnvesteerd in de deskundigheidsbevordering van het docententeam. Zo heeft 85,50% een masterdiploma, daarnaast 7,10% een Phd, participeert een deel van de docenten in onderzoek binnen een CPI (Centra voor Pedagogische Innovatie) van FHP en heeft 87% van de docenten de graad van didactische bekwaamheid behaald. Ook organiseert het Toetsbureau bijscholing en 'toetsontwikkeldagen' voor docenten en heeft FHP geïnvesteerd in het onderwijsondersteunend personeel. Daarnaast monitoren de opleidingen de deskundigheidsbevordering van het personeel op individueel niveau.

Het auditpanel trof een goed gekwalificeerd en nauw bij de studenten betrokken team aan. De studenten ervaren een sterke betrokkenheid en vinden dat de docenten goed bereikbaar zijn. Deeltijdstudenten waarderen het dat de docenten geïnteresseerd zijn in de beroepspraktijk van de studenten. Tijdens de visitatie gaven de studenten aan dat zij de docenten als 'rolmodel' zien, zowel op het gebied van de begeleidingsstijl als vanwege hun deskundigheid.

Voorzieningen

Het auditpanel trof twee opleidingen aan waarbij er sprake is van een strakke facilitering. Dit mede gezien het grote aantal leslocaties. Op alle leslocaties geldt dat er goede faciliteiten beschikbaar zijn. Daarnaast kent FHP zowel een on- als offline bibliotheek. Het auditpanel heeft de offline bibliotheek gezien op locatie Tilburg. Zij stelt het op prijs dat er goede begeleiding is, maar vindt dat FHP meer aandacht kan besteden aan recente uitgebrachte, internationale literatuur. Studenten en docenten hebben toegang tot een uitgebreide digitale leer- en werkomgeving, waarin zij zaken als hun rooster en de lesdoelen van diverse onderwijsseenheden kunnen raadplegen. Uit de NSE bleek dat studenten op locatie Eindhoven niet tevreden waren over de ruimte-indeling. Hiermee hebben de opleidingen rekening gehouden bij de recente verbouwing. Tijdens de gesprekken met studenten bleek dat studenten een- of tweemaal voor bepaalde onderwijsonderdelen van leslocatie moeten wisselen. Overigens gaven zij aan hier geen (of weinig) hinder van te ondervinden.

Met de regieleerlijn is expliciet ruimte ingebouwd in het programma voor studieloopbaanbegeleiding. Tijdens de propedeusefase begeleidt een studieloopbaanbegeleider (SLB'er) een groep van gemiddeld tien studenten. De SLB'er bewaakt de voortgang van de studenten: per periode vindt er zowel vier keer een groepsbijeenkomst plaats als een keer een individueel gesprek. Ook fungeert de SLB'er in de eerste twee studiejaar als stagedocent, om de studenten zo verder te begeleiden in het ontwikkelproces. Het aantal contactmomenten wordt overeenkomstig de verwachte zelfsturing bij de studenten afgebouwd. In de startbekwaamfase verwachten de opleidingen een hogere mate van zelforganisatie van de studenten. De studenten worden ingedeeld in een supervisiegroep waarmee zij casuïstiek uit de beroepspraktijk bespreken.

Voor de deeltijdvarianten vindt de begeleiding ook plaats via de regieleerlijn. Afhankelijk van de studiefase en de behoefte van de studenten vindt deze begeleiding in plenaire bijeenkomsten of tijdens individuele afspraken plaats. In het individuele contact tussen SLB'er en de deeltijdstudent worden de individuele studieprestaties besproken.

Fontys breed is er een studievoortgangssysteem: *ProgressWWW*. Studenten en docenten hebben toegang tot dit programma. Ook hebben studenten de mogelijkheid om met een studieadviseur of de decaan, een studentpsycholoog, een vertrouwenspersoon of het studentenloopbaancentrum contact op te nemen. Het panel heeft begrepen dat er voldoende aandacht is voor langstudeerders en de uitstromende studenten van het afbouwende vwo-traject.

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

Het programma dekt de verschillende competenties en borgt dat de studenten de vereiste competenties kunnen ontwikkelen. Het programma is opgedeeld in vijf leerlijnen. Het auditpanel vindt dat deze goed aansluiten bij de beroepspraktijk en is positief over de variatie aan werkvormen. Het panel heeft een goed geëquipeerd docententeam aangetroffen, dat als 'rolmodel' voor de studenten geldt. Zowel studenten, als het werkveld zijn positief over het programma. De kwaliteit van de voorzieningen stelt de studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te halen, waarbij er sprake is van een strakke facilitering op en tussen de leslocaties. Met de regieerlijn hebben de opleidingen expliciet ruimte ingebouwd in het programma voor studieloopbaanbegeleiding. Op basis van bovenstaand, komt het auditpanel tot het oordeel 'goed' voor standaard 2.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het toetsbeleid van beide opleidingen valt onder het FHP-brede toetsbeleid en wordt door beide opleidingen toegepast. FHP hanteert een constructivistische visie op leren, waarbij toetsing naast beoordelingsinstrument ook een leermiddel is. De opleidingen hebben de eindkwalificaties inzichtelijk gemaakt in het KLOTS-schema. Dit schema vormt (samen met het leerplanschema) de basis voor de toetsmatrijzen. In de studiehandleiding van de onderwijseenheden hebben de opleidingen beschreven welke leerdoelen of SBL-competenties zij toetsen. Daarnaast is het beoordelingsformulier standaard opgenomen in de studentwijzer.

De toetsing van de diverse leerlijnen sluit aan bij de inhoud van de leerlijn. Zo gebruiken de opleidingen kennistoetsen voor de conceptuele leerlijn. De opleiding hanteert daarnaast diverse toetsvormen, zoals studentproducten, rollenspellen of beroepscausistiek, die passend zijn bij de gevraagde competenties binnen de leerlijnen. Het auditpanel heeft gemerkt dat studenten bij bepaalde leerlijnen hoge cijfers halen, dat terug te voeren lijkt op de vele feedbackmomenten rond de formatieve toetsen.

Het auditpanel heeft verschillende toetsen ingezien waarvan de toetsingscriteria helder en voldoende gespecificeerd zijn. De toetsmatrijzen sluiten aan bij hetgeen gevraagd wordt van de studenten. Er is duidelijk een kwaliteitsverbetering over de afgelopen jaren zichtbaar op het terrein van toetsing. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling.

Tijdens het gesprek met de examencommissie hoorde het panel dat begeleiders van stageorganisaties op het proces van de student en de praktijkrelevantie advies mogen uitbrengen. De opleiding blijft eindverantwoordelijk voor de inhoudelijke beoordeling van de stage. Het panel vindt dit een goede zaak, mede gezien het feit dat begeleiders vanuit de beroepspraktijk vaak tot hogere cijfers komen.

Het auditpanel acht het toetssysteem op orde.

Borging validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditpanel heeft geconstateerd dat de opleiding op verschillende manieren de validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid van het toetsen en beoordelen borgt:

- De opleidingen werken aan de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid op de vier leslocaties. Aan de hand van het KLOTS- en leerplanschema zijn voor elke toets toetsmatrijzen opgesteld en is elke opgave voorzien van een antwoordmodel. Tevens zijn de beoordelingscriteria hierin uitgewerkt (met indien nodig gedragsindicatoren);
- De opleidingen organiseren periodiek een leerlijnenoverleg, waarin de toets en de beoordelingscriteria per leerlijn op leslocatieoverstijgend niveau besproken worden door de verantwoordelijke docenten;
- De opleidingen nemen de kwantitatieve en kwalitatieve feedback van afgenomen toetsen mee in de evaluatiecyclus;
- Na de beoordeling van de toetsen vindt er leslocatieoverstijgend een toetsanalyse plaats;
- Bij niet-schriftelijke toetsen bewaken de opleidingen het vreemde ogen-principe. Hiervoor selecteert men willekeurig assessoren. Zij zijn niet betrokken bij de begeleiding van de student;
- De opleidingen gebruiken het vreemde ogen-principe ook bij het opstellen van de toetsen. Zo screent er altijd iemand van het Toetsbureau de toets vooraf.
- De beoordeling is consistent en transparant, gebaseerd op duidelijke, vooraf vastgelegde criteria en inzichtelijk, ook voor studenten;
- Alle toetsen verlopen volgens de opgestelde toetscyclus.

FHP werkt op dit moment aan een systeemgeoriënteerde manier van toetsen ontwikkelen, afnemen en analyseren. Zij heeft hier al een slag in geslagen door de oprichting van het Toetsbureau. Het Toetsbureau van FHP is belast met de totale operationele organisatie en monitoring rondom toetsing, zoals het opstellen van de toetsmatrijzen, het aansturen van de toetsontwikkeling en uitvoeren van de toetsanalyse. Hierdoor bereikt FHP uniformiteit in toetsing over de vier leslocaties. Een lid van de examencommissie is zowel lid van het Toetsbureau als lid van de Toetskamer van de examencommissie. Daarnaast is de voorzitter van de examencommissie lid van de Toetskamer van de examencommissie. Het panel vindt het inrichten van het Toetsbureau een mooie ontwikkeling voor de kwaliteit van het toetsen.

Examen- en toetscommissie

FHP heeft een overkoepelende examencommissie. De examencommissie heeft richtlijnen opgesteld voor de ontwikkeling van toetsen en heeft daarnaast een procedure opgesteld voor de verantwoording van cesuuraanpassingen. Ook is zij betrokken bij de analyse van toetsen. De examencommissie stelt assessoren aan. Zij worden ingezet voor de toetsing binnen alle opleidingsfasen. De examencommissie benoemt assessoren op basis van een profielschets (zowel interne als externe assessoren). Zij volgen trainingen om zich te bekwamen in het afnemen van de assessments. Het proces dat de assessoren doorlopen, vindt het panel goed overwogen. De toets- en examencommissie hebben regelmatig overleg, o.a. over de afstemming over evaluaties.

De examencommissie houdt zich bezig met haar eigen ontwikkeling. Zo is zij betrokken bij kalibreersessies binnen het domein Mens en Maatschappij van Fontys Hogescholen en maakt zij gebruik van een externe trainer die hen begeleidt. Het panel merkte dat de diverse leden vaak dubbele petten op hebben. Echter gaf de examencommissie aan haar onafhankelijkheid te kunnen borgen door o.a. de inzet op verschillende leslocaties.

Het auditpanel heeft een sterke examencommissie gesproken, die goed gefaciliteerd wordt. De examencommissie is bezig met het opzetten van een beleidskamer, een casuïstiekkamer en een toetskamer. Hierdoor kunnen leden van de examencommissie zich specifiek richten op bepaalde onderwerpen. Het panel vindt dit een mooie beweging. Het panel adviseert de examencommissie een schema van aftreding op te stellen.

Afstuderen

Het afstuderen bestaat voor de studenten uit het integraal beoordelingsmoment III (IBM III). Tijdens dit moment tonen de studenten aan dat zij voldoen aan de eindkwalificaties van de opleiding. Het IBM III bestaat uit twee onderdelen:

- Een assessmentdossier
- Een criteriumgericht interview (CGI)

De studenten zijn in de gelegenheid om het IBM III op te stellen vanuit drie verschillende rollen, zodat zij de verschillende aspecten van hun ontwikkeling kunnen verantwoorden: (i) de rol van pedagoog: specifiek voor ABV de rol van hulpverlener, voor LEROP de rol van docent, (ii) de rol van innovator-onderzoeker en (iii) de rol van manager. De opleidingen hebben het overzicht van de rollen in relatie tot de beroepstaken en SBL-competenties helder uitgewerkt.

Het assessmentdossier bestaat uit een aantal bewijsstukken waarin studenten aantonen dat zij de beroepstaken of de SBL-competenties beheersen. Daarnaast valt onder dit dossier een aantal documenten over de student zoals een curriculum vitae, een reflectieverslag en een sterkte/zwakteanalyse.

Het criteriumgericht interview is het eindgesprek dat de student voert met twee assessoren op basis van het assessmentdossier. Beide assessoren hebben de desbetreffende student in de startbekwaamfase niet begeleid als SLB'er. De assessoren beoordelen de student aan de hand van een beoordelingsformulier. De assessoren zijn getraind in de hantering van het beoordelingsformulier (o.a. door een assessorentraining en intervisiebijeenkomsten).

Het eindcijfer voor het IBM III stellen de assessoren op basis van weging vast. Het dossier telt voor 80% mee en het CGI voor 20%. Het panel stelt vast dat de assessoren in de beoordelingsmatrix voor de eindbeoordeling aangeven of er al dan niet 'voldaan' of 'niet voldaan' is, waarna dit wordt omgezet in een cijfer. Het panel begreep van de docenten/assessoren dat zij door het volgen van trainingen en kalibreersessies voldoende in staat zijn om deze vertaling te maken. Voor de transparantie verdient het echter aanbeveling de criteria meer zichtbaar te maken.

De studenten geven aan dat de afstudeerhandleiding helder en overzichtelijk is en dat zij weten waar de stukken aan dienen te voldoen. Het auditpanel sluit zich hierbij aan.

Weging en Oordeel

Oordeel: goed

De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke wijze. De opleiding hanteert een toetsplan en toetsmatrizen waaruit blijkt dat zij alle competenties, kennis en vaardigheden toetst met behulp van verschillende en uitstekend passende toetsvormen. Het panel heeft een selectie toetsen gezien en vond de kwaliteit van de toetsen goed. De borging van het systeem gebeurt consequent en op deskundige wijze door zowel de examencommissie als het Toetsbureau. Het panel waardeert de plannen van de examencommissie om een aantal 'kamers' op te richten. Het auditpanel komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

4.4. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Realisatie eindniveau

Studenten werken tijdens de gehele studie aan het verwerven van de eindkwalificaties. De opleiding brengt in kaart wat de kennis en de vaardigheden van de studenten zijn. In de afstudeerfase werken studenten op startbekwaam niveau aan de beroepstaken of de SBL-competenties.

Functioneren alumni in het werkveld

Uit evaluaties en gesprekken tijdens de audit met alumni en vertegenwoordigers uit het werkveld, is gebleken dat de afgestudeerden op het gewenste niveau als respectievelijk pedagoog en leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek werkzaam zijn. Veelal vinden alle alumni in korte tijd een aan de studie gerelateerde baan. Zij komen op uiteenlopende werkplekken terecht en vervullen daarbij verschillende rollen. Het werkveld is met name over de brede basis van afgestudeerden zeer te spreken. Het panel constateert op basis van de gesprekken en de documentatie dat de opleiding constant bezig is om de vraag vanuit het werkveld te vertalen naar het eindniveau van de studenten en de consequenties hiervan voor de set eindkwalificaties.

Eigen oordeel van het panel over het gerealiseerd niveau

In totaal heeft het panel een gestratificeerde steekproef van twintig eindwerken bekeken van studenten die in 2014-2015 en 2015-2016 zijn afgestudeerd. Vijftien eindwerken voor de ABV en vijf eindwerken voor de LEROP. De onderwerpen in de eindwerken acht het panel relevant voor het werkveld. Voor de LEROP sluiten de onderzoeksvragen aan bij de onderwijspraktijk.

Uit de bekeken eindwerken constateert het panel dat het niveau van de afgestudeerden over de gehele linie beantwoordt aan het niveau dat van een hbo-bachelor mag worden verwacht. Het niveau van de eindwerken die het auditpanel heeft gezien, varieerde van een net voldoende tot een goed. Het auditpanel vond overigens dat de eindwerken met hogere cijfers, een verhoudingsgewijs hoge beoordeling kregen. Het panel zou aan een aantal van deze eindwerken dan ook een wat lager cijfer hebben toegekend.

Het auditpanel is van mening dat de zelfreflectie van de studenten overtuigend is. Daarnaast laten de eindwerken een goede relatie tussen de gebruikte literatuur en het onderzoek zien in de conclusie. Het auditpanel zag in de eindwerken ook nog een paar ontwikkelingspunten. Zo vindt het panel dat de APA-richtlijnen niet overal consequent nageleefd worden en dat de taalvaardigheid van de studenten (vooral van de LEROP) nadere aandacht behoeft. In één van de eindwerken zag het panel een nogal polariserend 'wij-zijn'-denken, hetgeen volgens het panel niet passend is bij een hedendaagse visie op diversiteit.

Het auditpanel vindt dat met inachtneming van de genoemde ontwikkelingspunten de realisatie van de eindwerken van de opleidingen dankzij de overtuigende zelfreflecties en de goede relatie tussen gebruikte literatuur en onderzoek zoals die in de conclusies naar voren komen, boven het basisniveau uitstijgen.

Het auditpanel vindt dat de realisatie van de eindwerken van de opleidingen boven het basisniveau uitstijgt, maar ziet daarnaast ook een aantal ontwikkelpunten.

Weging en Oordeel

Oordeel: voldoende

Op basis van de eindwerken, de evaluaties en de gesprekken tijdens de audit, heeft het auditpanel geconstateerd dat de afgestudeerden als startbekwame pedagoog en leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek (kunnen) functioneren. Uit de bestudeerde eindwerken constateert het panel dat het niveau van de afgestudeerden over de gehele linie beantwoordt aan het niveau dat van een hbo-bachelor mag worden verwacht. Het panel vindt dat o.a. de zelfreflectie van de studenten overtuigend is, maar heeft ook een aantal ontwikkelpunten gezien zoals de taalvaardigheid van de studenten. Het auditpanel vindt dat de realisatie van de eindwerken van de opleidingen boven het basisniveau uitstijgen, maar komt door de ontwikkelpunten tot het oordeel ruim 'voldoende' voor deze standaard.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het team van zeer gemotiveerde docenten zorgt er met de sterk op de beroepspraktijk gerichte en goed gefaciliteerde programma's voor dat de studenten zich kunnen ontwikkelen tot een startbekwame pedagoog of leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek. Het panel trof twee bewuste en sterke opleidingen aan die zelfstandig verbeteracties initiëren en ondernemen om de kwaliteit van de opleidingen te blijven verhogen.

Het auditpanel beoordeelt de standaarden 1 met betrekking tot de eindkwalificaties, 2 met betrekking tot de inhoud en de vormgeving van het programma, het personeel en de voorzieningen en 3 met betrekking tot de toetsing met een 'goed' en standaard 4 met betrekking tot het gerealiseerde niveau met een 'voldoende'. Deze oordelen gelden voor beide opleidingen en hun varianten.

Op grond van bovenstaande oordelen acht het auditpanel – mede gelet op de beslisregels van de NVAO– een algemeen oordeel 'voldoende' op zijn plaats, met de aantekening dat het panel twee ruim voldoende opleidingen heeft bezocht en beoordeeld.

6. AANBEVELINGEN

- Het auditpanel wil de opleidingen meegeven de literatuur te actualiseren en het gebruik van internationale literatuur te bevorderen en (in hogere mate) beschikbaar te stellen voor de studenten.
- Het panel adviseert de opleidingen aandacht te blijven besteden aan het correcte gebruik van de APA-regels door studenten.
- Het auditpanel kan zich voorstellen dat LEROP-studenten die dat willen – al is het in oriënterende zin – de gelegenheid krijgen om al eerder aan de SBL-competenties te werken. Concreet zou dit kunnen leiden tot een oriëntatie-module op het docentschap in het tweede leerjaar.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen Fontys hogeschool hbo-bacheloropleiding Pedagogiek en hbo-bacheloropleiding leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek voltijd en deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	Goed
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Goed
Standaard 3. Toetsing	Goed
Standaard 4. Gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende
Algemeen eindoordeel	Voldoende

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-bacheloropleiding Pedagogiek en leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek – Fontys Hogeschool – 16 mei 2017.

Opleidingen

Het betreft een gecombineerde visitatie van

- Bachelor Pedagogiek en
- Bachelor Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek

Fontys Hogescholen, Hogeschool Pedagogiek

Overzicht panelleden

Naam	Rol
Drs. Willem van Raaijen	Voorzitter
Prof. dr. Michel Vandenbroeck	Lid
Josette Hoex	Lid
Drs. Marieke van Roy	Lid
Drs. Jacquélien Bolding	Lid
Marloes van der Hagen	Studentlid
Ellen Andela, MA	Secretaris

Programma

Locatie: Tilburg

Datum locatiebezoek: dinsdag 16 mei 2017

(week 20/onderwijsweek 3 P4)

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30	C1.16	Inloop & ontvangst auditpanel	
08.30 – 09.00	C1.15	Vooroverleg auditpanel	- vooroverleg - bestudering documenten ter inzage
09.00 – 10.00	C1.19	Opleidingsmanagement + Lector Jos Lumanauw-Van Ommen Lisette Weijers Afke Bruijn Yolanda te Poel Carla van de Camp Toine Bocken Richard Goulmy Liesbeth Faas	<i>Kennismaking MT en vaststellen agenda</i> - eigenheid opleiding / positionering & profilering - ambities - hbo-niveau - relatie beroepenveld - internationale oriëntatie - onderzoeksdimensie
10.00 – 10.15	C1.15	Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
10.15 – 11.45	C1.19	<p>Docenten vanuit Bachelor Pedagogiek en vanuit Bachelor opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek (waaronder afstudeerbegeleiders en -beoordelaars)</p> <p>Monique Eradus-Cremers Monique van Empel-Dentener Anita Kuijpers-van Rooij Inge Saris-van Bijnen Maaïke de Koning Andrea Schrauwen Ward Heeren Marlinde Melissen Jasper Beenker</p>	<p><i>Samenhangende onderwijsleeromgeving:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - inhoud en vormgeving programma - eigen inkleuring programma - onderzoekslijn - lectoraat en kenniskring - interactie onderwijs en onderzoek - praktijkcomponenten / stage - internationale component - aansluiting instromers - relatie docenten beroepenveld - eigen deskundigheid docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen - toetsen en beoordelen - borging niveau
11.45 – 13.00	C1.15	Lunch auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> - intern overleg - bestudering documenten ter inzage
13.00 – 13.45	C1.19	<p>Studenten vanuit Bachelor Pedagogiek (waaronder een of twee leden vanuit de opleidingscommissie)</p> <p>Roy Tinnemans Jule Poels Simone Meevissen Yasmin de Kok Janne Swinkels Froukje Jorritsma Maartje Vissers Nynke van der Heide</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aansluiting - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid / studiebegeleiding - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen - toetsen en beoordelen
13.45 – 14.30	C1.19	<p>Studenten vanuit Bachelor opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Pedagogiek (waaronder een of twee leden vanuit de opleidingscommissie)</p> <p>Lisanne Linders Tom Coenen Steffy Narings Salina Hoogeveen Freke Simons Esther de Clerck Judith Koppelman</p>	<ul style="list-style-type: none"> - aansluiting - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid / studiebegeleiding - kwaliteit docenten - opleidingsspecifieke voorzieningen - toetsen en beoordelen
14.30 – 14.45	C1.15	Pauze / Intern overleg auditpanel	<ul style="list-style-type: none"> - intern overleg - bestudering documenten ter inzage
14.45 – 15.45	C1.15	Open spreekuur	- bestudering documenten ter inzage
	C1.22	Materiaalinzage	
		Rondleiding opleidingsspecifieke voorzieningen/lessituaties	<ul style="list-style-type: none"> - verificatie opleidingsspecifieke voorzieningen - bezoek specifieke lessituaties/bijwonen van lessen o.i.d.

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
15.45 – 16.45	C1.19	Examencommissie (waaronder Toetsbureau) Joep Wolters Petri Karel-Schutte Yvonne Maas Esther Michiels-Swart Sanne Voorwinden Lieke van Lieshout-Beenker	<ul style="list-style-type: none"> - bevoegdheden, taken en rollen - relatie tot het management - (relatie tot de toetscommissie) - kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - kwaliteitsborging afstuderen
16.45 – 18.00	C1.15	Pauze / Intern overleg auditpanel Inclusief avondmaaltijd	<ul style="list-style-type: none"> - intern overleg - bestudering documenten ter inzage - bepalen pending issues
18.00 – 18.45	C1.19 C1.20	Alumni / Werkveldvertegenwoordiging Parallelgesprek: Alumni/Werkveldvertegenwoordiging vanuit Bachelor Pedagogiek (C1.19) Jelmer Vreeswijk Roelien van Kemenade Bjorn Hillebrandt Mieke van Poppel-Theuws Stella Nauta Eline van Eijk Ron van Wessel	<u>Gespreksonderwerpen Alumni:</u> <ul style="list-style-type: none"> - kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding <u>Gespreksonderwerpen Werkveld:</u> <ul style="list-style-type: none"> - actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding - onderzoekscomponent - gerealiseerd niveau
18.45 – 19.00	C1.15	Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i>	- (indien van toepassing)
19.00 – 20.00	C1.15	Intern overleg auditpanel	- bepaling voorlopige beoordeling
20.00	D1.01	Terugkoppeling	

N.b. het auditpanel heeft zich opgesplitst voor de gesprekken met de werkveldvertegenwoordiging en de alumni van beide opleidingen. Bij het gesprek met de alumni en werkveldvertegenwoordiging voor de LEROP lag het voorzitterschap bij dhr. Van Raaijen. Bij het gesprek met de alumni en werkveldvertegenwoordiging voor de ABV heeft mevr. Hoex deze taak op zich genomen.

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende opleidingen is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het panel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de voltijd en deeltijd varianten.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geleidingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Om te kunnen beoordelen of de beoogde eindkwalificaties worden behaald, heeft het auditpanel een selectie van eindwerken bestudeerd overeenkomstig de NVAO-richtlijn 'beoordeling eindwerken'.

Het oordeel van het auditpanel, vastgelegd in een conceptrapport, werd aan de betreffende opleiding(en) voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 3 of 4 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO. Een 'onvoldoende' bij standaard 2 leidt altijd tot een herstelperiode, onafhankelijk van het eindoordeel van het panel.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal voldoende zijn en twee standaarden als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal 'goed' worden bevonden en twee standaarden als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval standaard 4.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie opleiding
- Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding
- Schematisch programmaoverzicht: Leerplanschema's
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docenten en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de laatste twee jaar (of van portfolio's / werkstukken waaruit het door de student bereikte eindniveau kan worden afgeleid).
- Jaarverslag examencommissie
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Representatieve selectie van handboeken en overig studiemateriaal.
- HBO Pedagogiek Beroeps- en opleidingsprofiel
- SBL-competenties LEROP vt en dt
- Generieke kennisbasis tweedegraads lerarenopleiding
- Kennisbasis docent pedagogiek
- Landelijk opleidings- en competentieprofiel van de HBO-bacheloropleiding Pedagogiek
- Generieke kennisbasis tweedegraads lerarenopleiding
- Kennisbasis docent pedagogiek
- Eindkwalificaties opleiding: Van opleidingscompetenties naar beroepstaken (inclusief Beroepstakenkaarten per opleidingsfase)
- Van competenties naar beroepstaken naar Dublin descriptoren
- Instroom-, uitval- en rendementcijfers (Inclusief leslocatie Den Haag)
- Missie en visie van het instituut / de opleiding
- Onderwijsvisie FHP (2014)
- Strategisch Meerjarenplan FHP (2016-2018)
- Relatieschema kernkwalificaties (competenties), leerdoelen (prestatie-indicatoren), onderwijseenheden (leerarrangementen), toetsing, studiepunten (KLOTS/CPLTS): BLOTS ABV & LEROP VT + BLOTS ABV & LEROP DT + KLOTS ABV & LEROP VT
- Studenten- en assessorenhandleiding IBM III inclusief beoordelingsformulier ABV & LEROP VT & DT
- NSE 2016 FHP

Het auditpanel heeft het volgende palet van eindwerken bekeken¹⁵:

Aantal	Studentnummer	Variant
1	2154798	ABV
2	2349663	ABV
3	2204147	ABV
4	2211067	ABV
5	2203829	ABV
6	2208812	ABV
7	2211816	ABV
8	2213135	ABV
9	2116447	ABV

¹⁵ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

10	2187639	ABV
11	2188441	ABV
12	2165497	ABV
13	2186251	ABV
14	2173003	ABV
15	2176132	ABV

Aantal	Studentnummer	Variant
1	2182414	LEROP
2	2172518	LEROP
3	2078641	LEROP
4	1392483	LEROP
5	2166993	LEROP

BIJLAGE IV Overzicht auditpanel

Naam visitatiegroep:	B Pedagogiek / B Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in pedagogiek
----------------------	--

Samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemd cluster zijn ingezet.

Commissielid (Achternaam)	Rol	Deskundigheden						Deelname bij							
		Vakinhoud	Internationaal	Onderwijs en toetsing	Werkveld	visitatie- / audit	Studentzaken	Fontys Hogescholen, Pedagogiek	Fontys Hogescholen, Leraar Pedagogiek	Hogeschool Utrecht, Pedagogiek	De Haagse Hogeschool, Pedagogiek	NCOI, Pedagogiek	Hogeschool van Amsterdam, Pedagogiek	Hogeschool van Amsterdam, Leraar Pedagogiek	Hogeschool Arnhem en Nijmegen, Pedagogiek
—															
Raaijen	Voorzitter		x	x		x		x	x	x	x	x			
Van der Ploeg	Lid	x	x	x	x	x				x	x		x	X	x
Vandenbroeck	Lid	x	x	x				x	x		x	x			
Van Goor	Lid	x	x	x						x					
Van Roy	Lid	x		x	x			x	x			x			
Bolding	Lid	x		x		x		x	x						
Hoex	Lid	x			x	x		x	x		x		x	X	
Vlug	Lid	x			x					x					
Van Beers	Lid														x
Kallenberg	Lid												x	X	
Metselaar	Lid														x
Schouten	Student						x				x				
Van der Hagen	Student						x	x	x	x		x			
Andela	Secretaris					x		x	x	x	x	x			
Secretaris NQA	Secretaris					x							x	X	x

Korte functiebeschrijvingen (cv's) van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Naam (inclusief titulatuur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden
Drs. Willem van Raaijen	De heer Van Raaijen is partner bij Hobéon en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditatie hoger onderwijs.
Dr. Piet van der Ploeg	De heer Van der Ploeg is onderzoeker en hoofddocent aan de Rijkuniversiteit Groningen op het gebied van Pedagogiek. Tevens is hij docent Pedagogiek bij SPO en AOLB.
Prof. dr. Michel Vandenbroeck	De heer Vandenbroeck is professor gezinspedagogiek aan de Universiteit Gent.
Drs. Marieke van Roy	Mevrouw Van Roy is docente binnen de opleiding (leraar) Pedagogiek van SPO en aangesteld als toetsdeskundige. Daarnaast is zij als consultant werkzaam in het werkveld.
Dr. Roel van Goor	De heer Van Goor was t/m 2016 docent binnen de opleiding Pedagogiek van Hogeschool Inholland. Per september 2016 is hij associate lector bij het lectoraat Leefwerelden van Jeugd.
Drs. Jacquélien Bolding	Mevrouw Bolding is projectleider Utrechts Meester Docent, docent Master Leren en Innoveren en teamleider lerarenopleiding omgangskunde aan de Hogeschool Utrecht.
Josette Hoex	Mevrouw Hoex is senior Educatie en Opvang bij het Nederlands Jeugdinstituut.
Drs. Claire Vlug	Mevrouw Vlug is bestuurder bij Jeugdbescherming Regio Amsterdam.
Marloes van der Hagen	Mevrouw Van der Hagen is vierdejaarsstudente Pedagogiek aan de Haagse Hogeschool. Zij is daarnaast lid van de Opleidingscommissie.
Heidi Schouten	Mevrouw Schouten is vierdejaarsstudente Pedagogiek aan de Hogeschool van Amsterdam.

Secretaris

Mevr. Ellen Andela MA	Gecertificeerd secretaris
-----------------------	---------------------------

Op donderdag 16 februari 2017 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de opleidingen B Pedagogiek / B Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in pedagogiek van Fontys Hogescholen, onder het nummer 005412.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl